

Ljósmyndarøðin Føroyar - Roma

Danin Finn Bentzen, listamaður vísir í hesum døgum ljósmyndarøð, sum hann kallar "Føroyar - Roma". Nita Næs var á Landsbókasavninum í farnu viku og sá ljósmyndarøðina. -Túsund takk fyri tveir góðar og lærurikar bókasavnstímar er niðurstøðu hennara í ummæli av tiltakinum. Vit geva Nitu orðið:

Á Landsbókasavninum mikukvæðið 4. mars

Undarligi lodni danski maðurin tekur ímóti okkum, einki hóvasták ger hann burtúr, koyrir bandið í spælaran og slökkir ljósið.

Í fyrstani var tað myrkt, myrkrið fjaldi einfaldta tryggja bókasavnsrúmið. Einans ljósið frá bandavspælaranum var at siggja, einans litla reyða ljósið, ið visti okkum tónleika ferðingina. Út komu spælendi tónar, leiðandi hvønn annan, fremmandir tó kendir, sjáldsamir í hesi belánið á savninum.

Tey, ið komu ov seint, vórðu varliga leidd á sess sín.

So fór myndarøðin í tól-ið, enn var myrkt og stílt sum í gróvinu. So lýstu øll tey reyðu ljósinu, tónleikaferðin var nú í hæddini og LJÓSIÐ kom, myndirnar komu, sameindar myndir av landi okkara, tó bert ein og ein, samanflættaðar við yndarligum rytum.

Nú var tað hent, ljósið var komið, myndirnar

vóru fyrri framman, men enn var alt kvírt, so hvørt ljóð frá bandspælaranum hoyrdist.

Brúسانی tónleikur, skýggi, hav, stóra — litla Dimun, tveir einsamallir seyðir á eini fjallatrom, brattlendi og 1000 fuglar, sólur og sólublað, starandi pápar og spyrjandi børn og tryggja, vakra Mykines súlan, farvaðir húsaveggir, Litla Dimun í mjørka, stílt, opið hav og solargeislar.

Nýggir tónar og ein gamal hoymaður er at siggja, vestursíðan av onkrari vakrari oyggj, flúgvandi fuglar, yvir frium havi. Aftur aðrir tónar, sum føra okkum út á føroyskan sjógv, ymiskar vakrar havmyndir, við undurføgrum litum, brúandi fossar, og mitt í øllum stendur ein unglingi og slær sitt gras.

Aðrir tónar, Tórshavn — høvuðstaðurin, Káta hornið, lundin — lundarnir, trúgvir sum tröllini, standandi heilt úti á fjallatromini, Ólavsekugonga, prestar og politikarar, forn lutir, gomul ómálað

hurð, fin ólavsekufólk í føroyskum tilskornum klæðum, dreingjahattar við skotnum rósum, glað stevnuð, okkara serliga Tivoli, gamla kioskin, fólk — perur — myrkur, føroyskir skógvir við silvurspenni og svartar útiraðkaðar tuflur, kvinnubein, mannfólkabein, neilon, cowboy og jogging toy, hægir hælur umborð á strandferðsluni saman við olju — slangum — veirum, flúgvandi fuglar, grastóm forberg og fuglaskvett.

Lættari tónleikur, stílt vatn — sjógvur, bátar og skip, Mikines málningur — árabátur — ódnarveður — ljóst andlit, bratta, flotta Mikladalsfjallið, grønu húsin á Gørðunum, yvirvaksin kirkjugarður — grasgrógvir, slignir vakrir jarðarteigar, bygd — málað og ómálað hús, sluppni á firðinum, dekksskútur, træbátar, vesturi á eiðinum avfall — skrell.

Lættari tónar, flotta flagtekjan hjá... sjúkrahús, betong bygningar, Esso — oljvinnan, grannarnir eru svørtu litlu húsin.

Rom

Aldagamla Rom, aftan á litla oyggjaland okkara. Hvat billar hasin lodni danin sær inn. Heldur hann vit eru gomul Býzansbørn ella hvat?

Aðrir tónar — fyrst nú hendir tað nakað — enduliga, gráir spennandi bakgarðar, gøtuseljarar, pruttandi, við alskyns fólkskum Jesus og Mariu myndum, húsatekjur, skógvar í 10000000 tali, sandalir, høgheilaðir, og aðrir við, allar verðsins súlur og kúlur, handlar úti á gøtunum, tóm ølfeska og grafit, karsusell, brostaberarir og Pávin, partur av Sankt Paulus kirkjunni, særðar Jesus fótur, fólka fótatrykk, sandalir og svartir skógvar.

Vaticano = Mafie Di Criminari — Hvat hundin meinir danin við? Buro

kratíe og nonnurnar, litil fitt fólk og Jesus minnisvarðar, aðrar súlur enn í Føroyum, og vagabóndar og Sankt Paulus kirkjan, stór vøkur træ, ivaleyst gomul, steinsett tún, vakrir, grønir beinkir, húsatekjur, jarngrind og skógvapussari framman fyri Kingo plakati, gekkas kortar, nú havi eg heilt gloymt tónleikin, men nú spælir Empty... hated...

Reyðir, hægir hælur á grøn/hvítum puntutum gólvi, bílar á gongubreytini, ROMA, ROMA, ROMA, pálmur og stórir húsaveggir, vakrir og fremmandir, ómálað stakitt, skrell — avfall og minnisvarðar, Roma river — spegils stillur, Francisc Scott Fitzgerald, tónleikur, ið ger fólk ør í heysinum.

Aftur myrkt — ROMA í kolassvørtum litum, síðan steingarðar og múrsteinar: »I her with the...«, filosofar, gangandi bein og abstraktar myndir, og aftur stórar súlur, góð, ljós bakað breyð og ostar, svong andlit og smilandi gamlri gubbar, heyst rómi og fólndandi træ — bløð — tó enn er grønt, so grønt, troyttir ferðandi skapningar og Borsalini capelli.

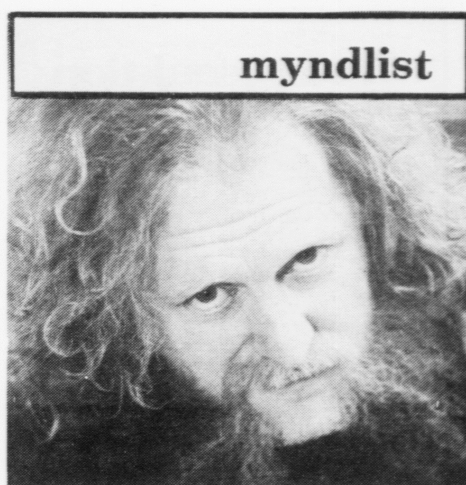
Nýggjur tónleikur: Roma regn og svart regnskjal, leiðandi fólk, skuggar, livandi myndir, samlar gøtur, Hitler merkið og Hitler spor, VIVAIL FASISMO, Stalin, myrkur — stinnur, skuggar av romverskum hermonnum, ljósi hermenn, HALGIMENNI, gamlar konur, ungfólk og steðgiskilti, spyrjandi konur og plakatir, einglar, sement, súlur, boðberarar og reklamur, alt í einum roki, LA SVENZIA E ROMA, spyrjandi fyri bara 9900, gamlir menn við longum hári, stórar flatir, 6 kantadur, elegantir vinseljarar, BAL... NERO, brent niður til øsku, Fine — Plastik, hvítt pappír, í stóðum brent á hol.

FINE ELLA HVAT??? Hvat so???

Gjøgnum bátarútin sá gamli Fráferð og lýsingarnar fyri allar komandi samkomufundirnar, knappliga hvar gamla Kunoyggjar har, kavalaklodd, líkasam Klaksvíkin og so komu øll tey veldugu Norðoyafjallini, sterk, herð, vøkur, undurfull.

So komu stillir, villir fuglar, lógu og baðaðu á stórum havi, síðan gamlir, slitnar skuffur, kanska ein gamal handilsdiskur, so kom eitt stórt, høgt, fremmant fjall, hevði eg bara kent tað.

Frá høgum villu Norðoyafjallinum vórðu vit flutt burt í annan heim, fleiri fjórðingar í sunnan: Vestursíðan í sunnaru helvt á

Finn Bentzen, ein sjáldmur listamaður. Mynd Hilmar Jan Hansen

myndlist

Suðuroy, endiliga vóru vit aftur har suðuri, har fjøllini eru mildari, meira blið á at lita, men so kom ælabogin og so nógv skýggj bæði blá og hvít, síðan ein vøkur fjallatrom, eitt fjall við mongum trøllamynstrum.

So norður aftur til bygðina við hvítari kirkju og reyðum taki, sum stendur heilt nær sjónum, har vóru vit knappliga í stillum grindadrápi, nú vóru rytturnar serliga spennandi, eg fekk hug at kvøða, »Grind at dræbe er vores lyst...« Tað var brúسانی stílt, blóð, deiliga nógv reytt blóð, børn í ulpum, heimabundnar grindatroyggjur, knívar og tólvtrabond, livur, lungu, deyðir hvalir, skornir á háls, merktir 55 skinn, 98 skinn... skorin tvøstestykki, góð, moyr og fesk, eftir lógu beinagrindir, spillnaknar, innvøllir og reyðar aldur, Hellige Herre takk, takk havi hin alvaldandi fyrri gávuna, turrar lykkjur undir takskeggnum, tibetur gott grindaveður, ongar småar flugur. Frá grindini til næst kjøt, smilandi menn og hús við fittligum kvisti.

Síðan aftur suður um fjørðin, tó ikki heilt suður igjøgnum, bert til norðastu bygðina í Suðuroy. Ein søgurikur familjuveggur fyri eygunum, kend andlit, nøkur farin í kalda jørð, konur, børn, menn, gamlar konur, gamlir gubbar og sjálvur P.M. Dam í gullrammu, deiligt, blomstrut tapet og bleytir møblar, gomul, træ hillarekkja, vakrir, tryggir, litfagrir einglar, spælendi blindabukka børn. So er Jesus at siggja, høgður í gamlan rekavið — vakurt.

So er aftur fitta, góða, vakra og óspilta Litla Dimun her. So gamla hvít/grøna skúlastovan og still børn. Aftur hav — óendaliga stórt hav, sum eingin í grundini eigur rættin til

— uttan hin góði hirðin og fylgi hansara.

Myrkrið fjallar spakuliga aftur okkum og vit eru við at bresta, so móð eru vit í eygunum og kenslurnar dansa tango.

Tað verður myrkari og myrkari, nú eru bara nakrar gøtulyktir eftir, og nú eru eisini tær burtur.

Aftur kolassvart, niðurmyrkur, tónarnir spæla liðugt og so er aftur full-Wattperuljós á Landsbókasavninum.

5. MIN. PAUSA. TØGN, ØLL ERU MØÐ.

Hvar nú?

Hvi Føroyar og Rom? Jo, fordi pá en måde hænger det sammen, begrænsende tid at kende landene, kun 15 eller var det 20 år. I har noget tilfælles, jeres mentalitet er slet ikke dag og nat, og så er I, begge landene, så gæstfrie, men i må huske, Rom er ikke Italien og Italien er ikke Færøerne og Færøerne er ikke Rom. I har opna landsskaber, italienerne har store pistoler, der siger bang, bang, bang.

Jamen, hvi so hektiskan tónleik?

— Jamen, var det det? Hvor er hesin lodni danin?

Forhenværende marinesoldat på Grønland, blev flyttet til Færøerne, tabte en del af hjertet, og hjernen til en sød færøsk pige, blev her 3 måneder, læste meget om færøerne og blev mere og mere glad for øerne og pigens. Jeg lod bumben springe, hørte vejruddigt og blev helt optaget af landet, det skiftende vejr, skiftende sjæle, og billederne begyndte at blive til kunst.

Disse billeder og nogen flere er mit bud på Europa.

Túsund takk fyri tveir góðar og lærurikar bókasavnstímar.

Við ljósmyndakvøðu

Hesa myndina tók Finn Bentzen av Heina Andrias Joensen. Dia í Ják. Jostovu, Gjogv. Hann doyði í 1991, umal.